

**Міністерство освіти і науки України
Міністерство соціальної політики України**

***Державний стандарт
професійно-технічної освіти***

ДСПТО 8333.О.84.25 -2016

Професія: Машиніст автопідіймача (автодрабини) пожежного пересувного

Код: 8333

Кваліфікація: машиніст автопідіймача (автодрабини) пожежного пересувного

**Видання офіційне
Київ – 2016**

**Міністерство освіти і науки України
Міністерство праці та соціальної політики України**

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ Міністерства освіти і науки України
від 10.11.2016 № 1352

***Державний стандарт
професійно-технічної освіти***

ДСПТО 8333.О.84.25-2016

Професія: Машиніст автопідіймача (автодрабини) пожежного пересувного

Код: 8333

Кваліфікація: машиніст автопідіймача (автодрабини) пожежного пересувного

**Видання офіційне
Київ – 2016**

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

щодо реалізації Державного стандарту професійно-технічної освіти

Державний стандарт професійно-технічної освіти для професійної підготовки (підвищення кваліфікації) робітників з професії Машиніст автопідіймача (автодрабини) пожежного пересувного розроблено відповідно до статті 32 Закону України «Про професійно-технічну освіту», постанови Кабінету Міністрів України від 17 серпня 2002 року № 1135 «Про затвердження стандарту професійно-технічної освіти» та є обов'язковим для виконання усіма професійно-технічними навчальними закладами, підприємствами, установами та організаціями, що здійснюють (або забезпечують) підготовку (підвищення кваліфікації) кваліфікованих робітників сил цивільного захисту, незалежно від їх підпорядкування та форми власності.

Державний стандарт професійно-технічної освіти містить:

- освітньо-кваліфікаційну характеристику випускника професійно-технічного навчального закладу;
- типовий навчальний план підготовки кваліфікованих робітників;
- типові навчальні програми з навчальних предметів, виробничого навчання і виробничої практики, передбачені типовим навчальним планом;
- систему контролю знань, умінь і навичок учнів (слухачів) та критерії кваліфікаційної атестації випускників;
- перелік основних обов'язкових засобів навчання;
- список рекомендованої літератури.

У професійно-технічних навчальних закладах тривалість професійної підготовки на кваліфікацію Машиніст автопідіймача (автодрабини) пожежного пересувного складає 216 годин.

У професійно-технічних навчальних закладах другого та третього атестаційних рівнів тривалість первинної професійної підготовки встановлюється відповідно до рівня кваліфікації, яку набуває учень, що визначається робочим навчальним планом.

При організації перепідготовки за робітничими професіями термін професійного навчання встановлюється на основі термінів, передбачених для професійної підготовки робітників з відповідної професії, при цьому навчальна програма перепідготовки може бути скорочена до 50%, за рахунок виключення, раніше вивченого матеріалу, за наявності у слухача документа про присвоєння робітничої професії.

При організації підвищення кваліфікації термін професійного навчання встановлюється з розрахунку 50% часу, передбаченого для професійно-теоретичної підготовки та 10 % часу, передбаченого для виробничого навчання.

У разі необхідності, зазначені терміни навчання можуть бути подовжені за рахунок включення додаткового навчального матеріалу відповідно до вимог сучасного виробництва, конкретного робочого місця, замовників робітничих кадрів тощо.

Типовим навчальним планом передбачено резерв часу для вивчення предметів за потребою ринку праці («Техніка пошуку роботи», «Ділова етика і культура спілкування», «Інформаційні технології» та ін.).

Освітньо-кваліфікаційна характеристика випускника складена на основі кваліфікаційної характеристики професії Машиніст автопідіймача (автодрабини) пожежного пересувного (Випуск № 92. Розділ «Робітники») Довідника кваліфікаційних характеристик професій працівників МНС України, затвердженого наказом Міністерства України з питань надзвичайних ситуацій від 01.12.2009 № 808 та погодженого Міністерством праці та соціальної політики України, а також досягнень науки і техніки, впровадження сучасних технологічних процесів, передових методів праці, врахування регіональних особливостей галузі, потреб роботодавців і містять вимоги до рівня знань, умінь та навичок.

Професійно-практична підготовка здійснюється в лабораторіях, на посту технічного обслуговування пожежних автомобілів, майданчику для відпрацювання тактичних прийомів застосування автопідіймача та автодрабини в імітаційних умовах ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій та безпосередньо в підрозділах Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту.

Обсяг навчального часу на обов'язкову компоненту змісту професійно-технічної освіти не може перевищувати 80% загального фонду навчального часу, відповідно варіативний компонент – 20%.

Навчальний час учня (слухача) визначається обліковими одиницями часу, передбаченого для виконання навчальних програм професійно-технічної освіти.

Обліковими одиницями навчального часу є:

академічна година тривалістю 45 хвилин;

урок виробничого навчання, тривалість якого не перевищує 6 академічних годин;

навчальний день, тривалість якого не перевищує 8 академічних годин;

навчальний тиждень, тривалість якого не перевищує 36 академічних годин;

навчальний рік, тривалість якого не перевищує 40 навчальних тижнів.

Навчальний (робочий) час учня (слухача) в період проходження виробничої та передвипускної (переддипломної) практики встановлюється залежно від режиму роботи підприємства, установи, організації згідно із законодавством.

Професійно-технічні навчальні заклади, органи управління освітою, засновники організують та здійснюють поточний, тематичний, проміжний і вихідний контроль знань, умінь та навичок учнів (слухачів), їх кваліфікаційну атестацію. Представники роботодавців, їх організацій та об'єднань долучаються до тематичного, вихідного контролю знань, умінь та навичок учнів (слухачів), їх кваліфікаційної атестації.

Під час прийому на перепідготовку або підвищення кваліфікації робітників професійно-технічним навчальним закладом здійснюється вхідний

контроль знань, умінь та навичок у порядку, визначеному центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері освіти, за погодженням із заінтересованими центральними органами виконавчої влади.

Після завершення навчання кожний учень (слухач) повинен уміти самостійно виконувати всі роботи, передбачені освітньо-кваліфікаційною характеристикою, технологічними умовами і нормами, встановленими у відповідній галузі.

До самостійного виконання робіт учні (слухачі) допускаються лише після навчання і перевірки знань з охорони праці.

Кваліфікаційна пробна робота проводиться за рахунок часу, відведеного на виробничу практику. Перелік кваліфікаційних пробних робіт розробляється професійно-технічними навчальними закладами, підприємствами, установами та організаціями відповідно до вимог освітньо-кваліфікаційної характеристики, критеріїв оцінювання.

Випускнику професійно-технічного навчального закладу другого та третього атестаційних рівнів, якому присвоєно освітньо-кваліфікаційний рівень «кваліфікований робітник», видається диплом встановленого зразка.

Особі, яка опанувала курс професійно-технічного навчання й успішно пройшла кваліфікаційну атестацію, присвоюється освітньо-кваліфікаційний рівень «кваліфікований робітник» з набутої професії та видається свідоцтво про присвоєння (підвищення) робітничої кваліфікації.

Кваліфікація рівня підготовки визначена постановою Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 року № 1341 «Про затвердження національної рамки кваліфікацій», рівень 2.

ОСВІТНЬО-КВАЛІФІКАЦІЙНА ХАРАКТЕРИСТИКА
випускника професійно-технічного навчального закладу
*(підприємства, установи та організації, що здійснюють (або забезпечують)
підготовку (підвищення кваліфікації) кваліфікованих робітників)*

1. Професія: 8333 Машиніст автопідіймача (автодрабини) пожежного пересувного

2. Кваліфікація: машиніст автопідіймача (автодрабини) пожежного пересувного

3. Кваліфікаційні вимоги

Повинен знати: нормативно-правові акти та нормативні галузеві документи, що регламентують організацію несення караульної служби в пожежно-рятувальних підрозділах; матеріальну частину, технічні можливості та правила експлуатації закріпленого за ним пожежного автопідіймача (автодрабини); принцип роботи підйимальної машини, комутаційну схему підймання-опускання, гідравлічно-механічну систему, конструкцію канатів та правила догляду за ними; порядок дій під час виконання аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт; організацію й тактику дій з використанням пожежного автопідіймача (автодрабини); правила охорони праці; порядок роботи з підйимальним агрегатом під час виникнення несправностей та дії щодо негайного їх усунення; правила роботи з пожежним та спеціальним устаткуванням, яким оснащено пожежний автопідіймач (автодрабина); порядок та строки технічного обслуговування і випробування спеціальних агрегатів.

Повинен уміти: забезпечувати належний технічний стан закріпленої техніки, постійну її готовність до застосування за призначенням; здійснювати контроль за технічним станом підйимальних агрегатів; проводити їх технічне обслуговування і ремонт відповідно до термінів експлуатації та обсягу робіт; перевіряти технічний стан систем і агрегатів підйимальної машини під час заступання на чергування; керувати автопідіймачем чи автодрабиною пожежною пересувною під час рятування людей з верхніх поверхів будівель та споруд, подачі вогнегасних речовин на висоту, підняття та переміщення вантажів; використовувати тактико-технічні можливості пожежного автопідіймача (автодрабини) в залежності від погодних умов; дотримуватись вимог безпеки праці при виконанні рухів та маневруванні підйимального обладнання під час проведення аварійно-рятувальних робіт (навчань), технічного обслуговування і ремонту; виконувати інструкцію та правила експлуатації пожежного автопідіймача (автодрабини).

4. Загальнопрофесійні вимоги

Повинен: раціонально та ефективно організовувати працю на робочому місці;

дотримуватись норм технологічного процесу та стандартних операційних процедур;

не допускати браку при проведенні спеціальних робіт із застосуванням автопідіймача (автодрабини) пожежного пересувного;

знати і виконувати вимоги нормативних актів про охорону праці і навколишнього середовища, додержуватись норм, методів і прийомів безпечного ведення робіт;

знати і дотримуватися виробничих (експлуатаційних) інструкцій, технологічних регламентів роботи автопідіймача (автодрабини) пожежного пересувного, а також мати відповідний документ, що засвідчує завершену та успішну спеціальну підготовку до проведення робіт із гасіння пожеж, рятування людей і тварин, надання допомоги під час стихійного лиха, повеней, дорожньо-транспортних катастроф.

5. Вимоги до освітнього, освітньо-кваліфікаційного рівня, кваліфікації осіб

5.1. При вступі на навчання до професійно-технічних навчальних закладів
Повна загальна середня освіта.

Наявність водійського посвідчення відповідної категорії.

Безперервний водійський стаж – не менше 3 років.

5.2. Після закінчення навчання

Повна загальна середня освіта, професійно-технічна освіта освітньо-кваліфікаційний рівень «кваліфікований робітник» за професією Машиніст автопідіймача (автодрабини) пожежного пересувного.

Підвищення кваліфікації.

6. Сфера професійного використання випускника

Діяльність, пов'язана з проведенням робіт із гасіння пожеж, рятуванням людей і тварин, наданням допомоги під час стихійного лиха, повеней, дорожньо-транспортних катастроф. *Діяльність пожежних служб в Україні* (КВЕД–2010, секція О, клас 84.25).

7. Специфічні вимоги

7.1. Вік: прийняття на роботу здійснюється відповідно до законодавства та становить не менше 18 років.

7.2. Стать: чоловіча, жіноча (обмеження отримання професії за статевою приналежністю визначається переліком важких робіт і робіт із шкідливими та небезпечними умовами праці, на яких забороняється використання праці жінок, затверджених наказом МОЗ України № 256 від 29.12.1993).

7.3. Медичні обмеження.

ТИПОВИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН
для підготовки кваліфікованих робітників

Професія: 8333 Машиніст автопідіймача (автодрабини) пожежного пересувного

Кваліфікація: машиніст автопідіймача (автодрабини) пожежного пересувного

Загальний фонд навчального часу – **228** годин

№ з/п	Навчальні предмети	Кількість годин	
		Усього	З них на лабораторно-практичні роботи
1	2	3	
1	Загальнопрофесійна підготовка	12	
1.1	Основи галузевої економіки і підприємництва	6	
1.2	Основи правових знань	6	
2	Професійно-теоретична підготовка	77	6
2.1	Охорона праці	30	2
2.2	Організація діяльності органів і підрозділів Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту	8	
2.3	Спеціальна підготовка машиніста автопідіймача (автодрабини) пожежного пересувного	32	
2.4	Психологічна підготовка	7	4
3	Професійно-практична підготовка	108	
3.1	Виробниче навчання	90	
3.2	Виробнича практика	18	
4	Консультації	12	
5	Резерв часу	12	
6	Державна кваліфікаційна атестація	7	
7	Загальний обсяг навчального часу (без п. 4)	216	

Перелік необхідних кабінетів, лабораторій, майстерень для підготовки кваліфікованих робітників за професією Машиніст автопідіймача (автодрабини) пожежного пересувного

1. Кабінети

Загальнопрофесійної підготовки;
охорони праці та медичної підготовки;
будови та експлуатації автопідіймача та автодрабини.

2. Натурна ділянка

Пост технічного обслуговування пожежних автомобілів.

3. Тренажерні комплекси та полігони

майданчик для відпрацювання тактичних прийомів застосування автопідіймача та автодрабини в імітаційних умовах ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій.

Примітка:

для підприємств, організацій, що здійснюють професійне навчання кваліфікованих робітників:

допускається зменшення кількості кабінетів, лабораторій за рахунок їх об'єднання;

індивідуальне професійне навчання кваліфікованих робітників може здійснюватись за наявності обладнаного робочого місця.

ТИПОВА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА
з предмета
«Основи галузевої економіки і підприємництва»

<i>№ з/п</i>	<i>Тема</i>	<i>Кількість годин</i>	
		<i>усього</i>	<i>з них на лабораторно-практичні роботи</i>
1	Основи галузевої структури економіки України	1	
2	Підприємство як форма діяльності в умовах ринкової економіки	1	
3	Виробнича діяльність підприємства	1	
4	Кадри підприємств і продуктивність праці	1	
5	Оплата праці	1	
6	Основи підприємництва	1	
	Усього:	6	

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

Тема 1. Основи галузевої структури економіки України

Поняття галузевої економіки. Галузева структура промисловості України, показники, що її характеризують. Основні фактори, що впливають на формування галузевої структури України.

Тема 2. Підприємство як форма діяльності в умовах ринкової економіки

Поняття підприємства. Підприємництво і ринок. Сутність підприємництва. Види підприємницької діяльності. Функції підприємництва. Закон України «Про підприємництво». Об'єднання підприємців. Господарські товариства. Закон України «Про господарські товариства».

Тема 3. Виробнича діяльність підприємства

Виробнича діяльність підприємницьких структур. Технологія виробництва. Технічна безпека виробництва. Показники виробничої діяльності, обсяг випущеної і реалізованої продукції. Шляхи підвищення ефективності виробничої діяльності підприємства.

Тема 4. Кадри підприємств і продуктивність праці

Кадри підприємства, їх склад і структура. Класифікація персоналу підприємства. Кадрова політика та система управління персоналом. Ринок

праці, особливості його формування та регулювання. Показники продуктивності праці та методи її вимірювання. Планування продуктивності праці на підприємстві.

Тема 5. Оплата праці

Заробітна плата, її економічний зміст, форми і системи. Тарифна система оплати праці. Нові форми оплати праці, участь у прибутку. Планування фонду оплати праці. Державна політика оплати праці.

Тема 6. Основи підприємництва

Поняття і необхідність управління підприємством. Три інструменти управління: ієрархія, культура, ринок, використання їх в управлінні сучасним підприємством. Сучасні принципи управління підприємством. Методи управління підприємством. Організаційні структури управління підприємством. Шляхи удосконалення управління підприємством.

ТИПОВА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА
з предмета
«**Основи правових знань**»

<i>№ з/п</i>	<i>Тема</i>	<i>Кількість годин</i>	
		<i>усього</i>	<i>з них на лабораторно-практичні роботи</i>
1	Соціально-правова цінність як складова частина загальнолюдської культури. Поняття та ознаки правової держави	1	
2	Конституційні основи України	1	
3	Цивільне право і відносини, що ним регулюються	1	
4	Господарське право	1	
5	Порядок проходження служби цивільного захисту	2	
<i>Усього:</i>		6	

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

Тема 1. Соціально-правова цінність як складова частина загальнолюдської культури. Поняття та ознаки правової держави

Роль права у житті людини. Правомірна поведінка і правопорушення. Юридична відповідальність.

Поняття правосвідомості як регулятора правомірної поведінки, чинника зміцнення правопорядку і законності.

Загальна характеристика держави. Держава і громадянське суспільство. Засади правової держави.

Значення правосвідомості і правової культури у побудові правової держави.

Тема 2. Конституційні основи України

Поняття Конституції як Основного Закону держави. Загальні засади Основного Закону України. Державні символи України.

Громадянин і держава. Поняття громадянства в Україні. Особисті права і свободи громадян.

Вибори, референдум в Україні.

Верховна Рада України (парламент). Її склад, структура, повноваження і порядок роботи. Народний депутат України. Президент України – глава держави. Кабінет Міністрів України – вищий орган у системі органів

виконавчої влади. Місцеві державні адміністрації – складові системи органів державної виконавчої влади.

Прокуратура. Правосуддя. Конституційний суд України. Система судів в Україні. Основні засади судочинства. Вища рада юстиції.

Територіальний устрій України. Поняття місцевого самоврядування в Україні, його система та повноваження.

Тема 3. Цивільне право і відносини, що ним регулюються

Поняття цивільного права України. Цивільне законодавство. Цивільні правовідносини та їх регулювання.

Право власності. Захист права власності.

Цивільно-правові угоди. Поняття, види та формули угод. Договір як різновид угоди.

Цивільно-правова відповідальність. Поняття та мета цивільно-правової відповідальності. Зобов'язання, що виникають у разі заподіяння шкоди. Цивільно-правова відповідальність неповнолітніх.

Тема 4. Господарство і право

Поняття господарського права. Система господарського права. Господарське законодавство, господарські правовідносини.

Правові основи приватизації державних підприємств. Правове становище кооперативів, господарських товариств, господарських об'єднань.

Підприємництво в Україні. Законодавство про підприємницьку діяльність.

Відповідальність у господарських відносинах. Види відповідальності за порушення господарського законодавства.

Тема 5. Порядок проходження служби цивільного захисту

Порядок проходження служби в органах і підрозділах цивільного захисту. Чисельність органів і підрозділів цивільного захисту. Контракт щодо проходження служби цивільного захисту. Права та обов'язки рятувальників. Види відпусток та їх тривалість.

Заохочення. Порядок застосування заохочень.

Дисциплінарні стягнення. Порядок застосування стягнень. Порядок виконання дисциплінарних стягнень.

Граничний вік перебування на службі в органах і підрозділах цивільного захисту. Звільнення із служби в органах і підрозділах цивільного захисту.

ТИПОВА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА
з предмета
«Охорона праці»

<i>№ з/п</i>	<i>Тема</i>	<i>Кількість годин</i>	
		<i>усього</i>	<i>з них на лабораторно-практичні роботи</i>
1	Правові та організаційні основи охорони праці	4	
2	Загальні відомості про потенціал небезпеки. Психологія охорони праці. Організація роботи з охорони праці	2	
3	Організація охорони праці в підрозділах Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту	6	2
4	Основи пожежної безпеки. Вибухонебезпека і вибухозахист виробництва	4	
5	Основи електробезпеки	2	
6	Основи фізіології, гігієни праці та виробничої санітарії. Медичні огляди	2	
7	Надання домедичної допомоги потерпілим при нещасних випадках	8	
8	Контрольно-узагальнююче заняття	2	
	Усього:	30	2

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

Тема 1. Правові та організаційні основи охорони праці

Зміст поняття «охорона праці», соціально-економічне значення охорони праці. Мета і завдання предмета «Охорона праці».

Основні законодавчі та нормативно-правові акти з охорони праці. Право громадян на охорону праці при укладанні трудового договору. Правила внутрішнього трудового розпорядку. Тривалість робочого дня працівників. Колективний договір, його укладання і виконання. Права працівників на охорону праці під час роботи на підприємстві, на пільги і компенсації за важкі та шкідливі умови праці. Відповідальність за порушення законодавства про працю, охорону праці, нормативно-правових актів з охорони праці.

Державний нагляд за охороною праці. Органи державного нагляду за охороною праці. Громадський контроль за додержанням законодавства про

охорону праці, повноваження і права профспілок та уповноважених найманими працівниками осіб з питань охорони праці.

Поняття про виробничий травматизм і профзахворювання. Нещасні випадки, пов'язані з працею на виробництві і побутові. Безпека праці і здоровий спосіб життя. Основні причини травматизму і професійних захворювань на виробництві й заходи запобігання (організаційні, технічні, санітарно-виробничі).

Організація охорони праці в підрозділах ДСНС України.

Навчання з питань охорони праці. Види інструктажів з питань охорони праці (первинний, вступний, повторний, позаплановий, цільовий), періодичність їх проведення. Проведення навчання та перевірка знань працівників з питань охорони праці.

Адміністративно-громадський контроль в пожежно-рятувальних підрозділах ДСНС України: перший, другий, третій ступінь, періодичність та порядок проведення.

Тема 2. Загальні відомості про потенціал небезпеки. Психологія охорони праці. Організація роботи з охорони праці

Загальні питання безпеки праці. Перелік робіт з підвищеною небезпекою, для яких потрібне спеціальне навчання і щорічна перевірка знань з охорони праці. Роботи з підвищеною небезпекою в галузі.

Вимоги охорони праці при експлуатації машин, механізмів, обладнання та устаткування. Зони безпеки та їх огороження. Світлова і звукова сигналізація. Попереджувальні написи, сигнальні покриття. Знаки безпеки.

Мікроклімат виробничих приміщень. Прилади контролю безпечних умов праці, порядок їх використання.

Фізіологічна та психологічна основи трудового процесу (безумовні та умовні рефлексії, їх вплив на охорону праці).

Психологія безпеки праці. Пристосування людини до навколишніх умов на виробництві (почуття, сприймання, увага, пам'ять, уява, емоції) та їх вплив на охорону праці.

Психофізичні фактори умови праці (промислова естетика, ритм і темп роботи, виробничі гімнастика, кімнати психологічного розвантаження) та їх вплив на охорону праці.

Вимоги нормативних актів про охорону праці щодо безпеки виробничих процесів, обладнання, будівель.

Засоби індивідуального та колективного захисту. Засоби індивідуального захисту від небезпечних і шкідливих виробничих факторів. Спеціальний одяг, спеціальне взуття та інші засоби індивідуального захисту. Захист від шуму. Захист від пилу. Захист від газу. Захист від вібрації. Захист від несприятливих метеорологічних умов.

Тема 3. Організація охорони праці в підрозділах Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту

Загальні вимоги правил безпеки праці до службових приміщень підрозділів Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту.

Вимоги правил безпеки до гаража, акумуляторної та поста технічного обслуговування пожежних автомобілів.

Вимоги правил безпеки праці до навчальної башти: улаштування; наявність і періодичність випробовування страхувальних пристроїв на статичне та динамічне навантаження; улаштування запобіжної подушки, її розміри і періодичність оновлення. Вимоги безпеки праці до пожежних полігонів та вогневої смуги психологічної підготовки.

Загальні положення правил безпеки праці до пожежного устаткування, пожежних рятувальних пристроїв, переносного пожежного інструменту, спеціального одягу та спорядження (відповідність вимогам стандартів та технічних умов, проведення технічного обслуговування, заборона експлуатації в несправному стані). Засоби колективного та індивідуального захисту від небезпечних і шкідливих чинників. Вимоги правил безпеки праці до спецодягу, спорядження та інших засобів індивідуального захисту.

Загальні положення безпеки праці під час несення служби. Вимоги правил безпеки праці під час збору та виїзду за сигналом «Тривога», прямування до місця події, гасіння пожеж та ліквідування наслідків надзвичайних ситуацій із використанням пересувних пожежних автопідіймачів та автодрабин, а також під час повернення в підрозділ.

Вимоги правил безпеки праці під час проведення технічного обслуговування та заправки паливно-мастильними матеріалами пересувних пожежних автопідіймачів та автодрабин.

Лабораторно-практична робота 1. Відпрацювання дій особового складу пожежно-рятувального відділення при проведенні першого ступеня адміністративно-громадського контролю за станом охорони праці в підрозділі.

Тема 4. Основи пожежної безпеки. Вибухонебезпека і вибухозахист виробництва

Статистика пожеж в Україні та їх наслідків. Характерні причини виникнення пожеж. Поняття про пожежну безпеку та пожежну небезпеку, умови виникнення пожежі: джерела запалювання, горюче середовище, шляхи розповсюдження. Організаційні та технічні протипожежні заходи.

Основні вимоги правил пожежної безпеки до приміщень, евакуаційних шляхів та виходів, засобів протипожежного захисту.

Аналіз характерних значних промислових аварій, пов'язаних з викидами, вибухами та пожежами хімічних речовин в Україні. Приклади великих техногенних аварій і катастроф, їх наслідки.

Теоретичні основи механізму горіння та вибуху. Особливості горіння і вибуху в апаратурі та виробничому приміщенні. Параметри і властивості, що характеризують вибухонебезпеку середовища.

Основні характеристики вибухонебезпеки. Показники рівня руйнування промислових об'єктів. Категорування приміщень, будинків та зовнішніх технологічних установок за вибухопожежною і пожежною небезпекою.

Заходи безпеки особового складу підрозділів ДСНС України при ліквідуванні надзвичайних ситуацій та їх наслідків на вибухонебезпечних об'єктах.

Тема 5. Основи електробезпеки

Статистичні відомості про стан електротравматизму в Україні. Основні причини та шляхи зниження його рівня.

Дія електричного струму на організм людини. Фактори, які впливають на наслідки враження електричним струмом. Порогові значення електричного струму. Поняття крокової напруги і напруги дотику, умови виникнення та заходи безпеки в зоні її дії. Безпечні методи звільнення потерпілого від дії електричного струму.

Коллективні та індивідуальні електрозахисні засоби захисту. Вимоги правил безпеки праці до діелектричних засобів захисту.

Правила безпечної експлуатації електроустановок споживачів.

Класифікація приміщень за ступенем ураження електричним струмом. Заходи безпеки при роботі з електрифікованим інструментом та приладами освітлення.

Захист від статичної електрики. Захист будівель та споруд від блискавки. Правила поведінки під час грози.

Тема 6. Основи фізіології, гігієни праці та виробничої санітарії. Медичні огляди

Основні поняття фізіології, гігієни праці. Гігієнічна класифікація праці за показниками шкідливості та небезпечності факторів виробничого середовища. Шкідливі небезпечні виробничі фактори (фізичні, хімічні, біологічні і психофізіологічні) та санітарно-гігієнічні заходи щодо мінімізації їх впливу.

Фізіологія праці. Чергування праці і відпочинку. Виробнича гімнастика. Додержання норм піднімання і переміщення важких речей.

Основні гігієнічні особливості праці машиніста автопідіймача (автодрабини) пожежного пересувного.

Особиста гігієна працівників органів і підрозділів Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту. Медичне обслуговування працівників: медичні огляди, лікування, санаторно-курортне забезпечення.

Тема 7. Надання домедичної допомоги потерпілим при нещасних випадках

Кістково-м'язова система. Скелет та його функції. Кістки голови. Хребет та його відділи. Грудна клітка. Кістки кінцівок та кістки тазу. М'язи верхніх та нижніх кінцівок. М'язи тулуба.

Серцево-судинна система. Поняття про кровообіг. Кров, її кількість в організмі людини, наслідки втрати крові. Основи кровообігу: серце, кровonosні судини. Будова та робота серця, його роль у кровообігу.

Магістральні судини верхніх та нижніх кінцівок, шиї, голови. Види кровотеч. Значення своєчасної зупинки кровотечі.

Органи дихання. Загальний огляд органів дихання. Будова верхніх дихальних шляхів та легень. Значення та механізм дихання. Наслідки зупинки дихання.

Гостра дихальна недостатність (ГДН). Причини, які викликають гостру дихальну недостатність, її форми. Клінічні прояви ГДН (форми та ступені). Гостра серцево-судинна недостатність (непритомність, колапс, шок). Причини, які викликають непритомність, її види. Клінічна картина непритомності. Причини, які викликають колапс. Клінічна картина колапсу. Причини, які викликають шок, його види. Клінічна картина травматичного та геморагічного шоку.

Огляд місця пригоди, заходи безпеки під час надання домедичної допомоги постраждалим. Первинний огляд постраждалого. Особливості надання домедичної допомоги постраждалим із психогенними реакціями. Медичне забезпечення.

Домедична допомога при зупинці роботи серця та легень. Послідовність проведення серцево-легеневої реанімації.

Кровотечі. Класифікація кровотеч. Клінічні прояви зовнішніх та внутрішніх кровотеч. Домедична допомога при пораненнях і кровотечах.

Переломи та вивихи. Клінічні прояви переломів та вивихів. Домедична допомога при переломах та вивихах.

Термічні ураження: опіки та обмороження. Класифікація, клінічні прояви термічних уражень, домедична допомога.

Отруєння токсичними речовинами. Основні клінічні прояви інгаляційних отруєнь. Загальні ознаки хімічних отруєнь. Отруєння окисом вуглецю («чадним газом»), хлором, аміаком, парами кислот. Укуси отруйних тварин, комах. Ознаки харчових токсикоінфекцій. Клінічна картина ботулізму. Домедична допомога при отруєннях різними речовинами.

ТИПОВА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА
з предмета
**«Організація діяльності органів і підрозділів Оперативно-рятувальної
служби цивільного захисту»**

<i>№ з/п</i>	<i>Тема</i>	<i>Кількість годин</i>	
		<i>усього</i>	<i>з них на лабораторно-практичні роботи</i>
1	Законодавство України у сфері цивільного захисту. Основні положення антикорупційного законодавства	2	
2	Загальні положення щодо організації гарнізонної служби в пожежно-рятувальних підрозділах Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту	2	
3	Порядок організації та несення караульної служби в пожежно-рятувальних підрозділах Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту	4	
	<i>Усього:</i>	8	

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

Тема 1. Законодавство України у сфері цивільного захисту. Основні положення антикорупційного законодавства

Основні положення законодавчих актів у сфері цивільного захисту.

Основні положення антикорупційного законодавства: поняття корупції та корупційних діянь, суб'єкти корупційних діянь, відповідальність за вчинення корупційних діянь.

Тема 2. Загальні положення щодо організації гарнізонної служби в пожежно-рятувальних підрозділах Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту

Призначення та основні завдання Гарнізону служби. Порядок залучення сил та засобів гарнізону (розклад виїзду, план залучення сил та засобів). Район виїзду пожежно-рятувальних підрозділів.

Організація взаємодії з іншими службами (водопостачання, енергетики, газової, медичної, поліції) під час гасіння пожеж та ліквідації наслідків аварій, катастроф і стихійного лиха.

Посадові особи Гарнізону служби. Оперативно-чергові служби Гарнізону.

Тема 3. Порядок організації та несення караульної служби в пожежно-рятувальних підрозділах Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту

Загальний порядок організації служби в підрозділах Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту.

Права і обов'язки посадових осіб караулу: начальника караулу, водія пожежного автомобіля, диспетчера (радіотелефоніста) пункту зв'язку підрозділу.

Організація внутрішньої служби в підрозділах Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту.

Порядок прийому та здачі чергування. Порядок допуску особового складу в службові приміщення. Дії особового складу за сигналом «Тривога».

ТИПОВА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА
з предмета
«Спеціальна підготовка машиніста автопідіймача (автодрабини)
пожежного пересувного»

№ з/п	Тема	Кількість годин	
		усього	з них на лабораторно-практичні роботи
1	Загальна будова та тактико-технічні характеристики пожежного автопідіймача та автодрабини	4	
2	Гідравлічна система пожежного автопідіймача та автодрабини	10	
3	Привід опор пожежного автопідіймача та автодрабини	4	
4	Комплект колін пожежного автопідіймача та автодрабини	6	
5	Електрообладнання пожежного автопідіймача та автодрабини	4	
6	Технічне обслуговування пожежного автопідіймача та автодрабини	4	
	Усього:	32	

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

Тема 1. Загальна будова та тактико-технічні характеристики пожежного автопідіймача та автодрабини

Історія розвитку і створення пожежних автопідіймачів та автодрабин. Призначення та класифікація пожежних автомобілів.

Призначення та технічні характеристики пожежного автопідіймача та автодрабини, їх загальна будова.

Призначення та будова опорної рами, поворотної основи, висувних опор і механізму блокування ресор. Будова і принцип роботи додаткової трансмісії автопідіймача та автодрабини.

Тема 2. Гідравлічна система пожежного автопідіймача та автодрабини

Призначення та загальна будова гідравлічної системи. Складові частини гідравлічної системи (бак, магістралі, запірні крани, фільтр, гідронасос, гідроциліндр керування двигуном, осьовий колектор, ручний аварійний насос, запобіжно-розвантажувальний клапан, кран розвантаження насоса, зворотні клапани). Умовні позначення на гідравлічних схемах.

Принцип утворення та підтримки робочого тиску в основній гідросистемі. Робота основної гідросистеми від аварійних ручного та електричного насосів.

Призначення та будова бака для мастила. Вимоги та особливості заповнення його мастилом. Призначення та порядок проведення монтажу рукавів високого тиску. Призначення та будова запірних кранів, гумових вставок, зворотного клапана та ручного насоса.

Призначення, будова та принцип роботи лінійного фільтра і осьового колектора, їх можливі несправності та способи усунення.

Види та характеристики мастил, які використовуються в гідросистемах. Порядок проведення змащування додаткового обладнання автопідіймача та автодрабини і заправки гідросистеми мастилом.

Призначення, будова та принцип роботи гідронасоса, гідродвигуна, блока клапанів аварійного гідронасоса та гідроциліндра керування двигуном, їх можливі несправності та способи усунення.

Призначення, будова та принцип роботи запобіжно-розвантажувального клапана і крана розвантаження насоса, їх можливі несправності та способи усунення.

Тема 3. Привід опор пожежного автопідіймача та автодрабини

Призначення, будова та принцип роботи гідросистем приводу опор. Призначення, будова та принцип роботи блоку керування приводом опор та крана керування опорами, їх основні несправності та способи усунення.

Призначення, будова та принцип роботи гідроциліндрів висування опор гідроциліндра, блокування розподільчої коробки гідроциліндра, блокування ресор, гідрозамків, узгоджувального клапана гідроциліндрів опор, їх можливі несправності та способи усунення.

Тема 4. Комплект колін пожежного автопідіймача та автодрабини

Призначення та будова комплекту колін, люльки, системи орієнтації люльки.

Призначення, будова та принцип роботи замка фіксації комплекту колін. Призначення, будова та технічні характеристики канатів висування комплекту колін автодрабини.

Призначення, будова, принцип роботи приводу повороту та редуктора приводу висування комплекту колін, їх можливі несправності та способи усунення. Призначення, будова, принцип роботи гідрогальма редуктора висування комплекту колін, основні несправності та способи усунення.

Гідросистема приводу піднімання і опускання комплекту колін. Призначення, будова та принцип роботи гідроциліндрів, гідрозамків піднімання колін та крана розтискання захватів автодрабини.

Призначення, будова та принцип роботи приводу бокового вирівнювання комплекту колін, гідроциліндра бокового вирівнювання та електромагнітного крана.

Тема 5. Електрообладнання пожежного автопідіймача та автодрабини

Розміщення електрообладнання на автомобілях. Призначення та будова пультів керування. Поняття про межу поля руху.

Призначення та будова додаткового електрообладнання (спеціальна сигналізація, освітлення). Призначення, будова та принцип роботи струмопереходу.

Принцип роботи електромережі увімкнення крана розвантаження насоса.

Тема 6. Технічне обслуговування пожежного автопідіймача та автодрабини

Види та періодичність проведення технічного обслуговування пожежного автопідіймача та автодрабини. Перелік основних та додаткових робіт під час проведення технічного обслуговування.

Періодичність та порядок проведення опосвідчення пожежного автопідіймача (автодрабини).

ТИПОВА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА
з предмета
«Психологічна підготовка»

№ з/п	Тема	Кількість годин	
		усього	з них на лабораторно-практичні роботи
1	Морально-психологічні основи професійного статусу працівника Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту в сучасному суспільстві	1	
2	Введення в екстремальну психологію	2	
3	Основи саморегуляції, й психологічної реабілітації. Формування стресостійкості	2	2
4	Формування мотивації на пріоритетність збереження власного життя та здоров'я	2	2
	Усього:	7	4

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

Тема 1. Морально-психологічні основи професійного статусу працівника Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту в сучасному суспільстві

Порятунок людей – сенсоутворююча основа життя працівника служби цивільного захисту, що домінує мотив професії. Професійне становлення працівника служби цивільного захисту. Роль морального чинника, приклади самостійних дій пожежників при аварії на ЧАЕС, в інших надзвичайних ситуаціях.

Історія рятувальної справи в Україні, професійні традиції, їхня роль у формуванні особистісних якостей працівників служби цивільного захисту. Демонстрація документальних кінофільмів.

Зростання соціальної значимості професії рятувальника у зв'язку з ростом у сучасних умовах числа аварій і катастроф техногенного й природного характеру.

Тема 2. Введення в екстремальну психологію

Екстремальні ситуації, їх психотравмуючий вплив на особистість рятувальника та постраждалих. Особливості впливу на психологічний стан працівника умов несення служби в пожежно-рятувальних підрозділах Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту. Вимоги професійної діяльності до психологічних особливостей машиніста автопідіймача (автодрабини) пожежного пересувного. Психологічні особливості поведінки

населення в надзвичайних ситуаціях. Негативні психічні стани, моделі виходу. Поняття про екстрену психологічну допомогу та методи її надання постраждалому населенню. Індивідуальні й колективні форми панічних реакцій у надзвичайних ситуаціях. Умови їх виникнення, методи попередження й припинення при веденні рятувальних робіт.

Тема 3. Основи саморегуляції, й психологічної реабілітації. Формування стресостійкості

Лабораторно-практична робота 1.

Тренінгове заняття, на якому відпрацьовуються наступні питання:

Стрес, напруга, стомлення, перевтома, нервовий зрив, депресія.
Особистий досвід кожного учасника з даного питання;

Методики відновлення. Позитивний досвід виходу з негативних станів;

Зміни в організмі, спричинені умовами служби в пожежно-рятувальних підрозділах Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту, посттравматичні стресові розлади, способи профілактики негативних змін;

Практичні навички у виявленні негативних психічних станів у довколишніх, застосування засобів щодо їх усунення.

Тема 4. Формування мотивації на пріоритетність збереження власного життя та здоров'я

Лабораторно-практична робота 2.

Тренінгове заняття, на якому відпрацьовуються наступні питання:

Основні травмуючі фактори, які мають місце під час несення служби в пожежно-рятувальних підрозділах Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту.

Визначення власної цінності для довколишніх.

Формування позитивної мотивації на дотримання правил безпеки праці під час служби в аварійно-рятувальних підрозділах, як умови власної безпеки.

**ТИПОВА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА
з виробничого навчання**

Професія: 8333 Машиніст автопідіймача (автодрабини) пожежного пересувного

Кваліфікація: машиніст автопідіймача (автодрабини) пожежного пересувного

<i>№ з/п</i>	<i>Теми</i>	<i>Кількість годин</i>
	I. Виробниче навчання	
1	Інструктаж з питань охорони праці. Ознайомлення із робочим місцем машиніста автопідіймача (автодрабини) пожежного пересувного	2
2	Охорона праці	18
3	Організація діяльності органів і підрозділів Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту	6
4	Спеціальна підготовка машиніста автопідіймача (автодрабини) пожежного пересувного	64
	<i>Усього годин:</i>	<i>90</i>
	II. Виробнича практика	
1	Ознайомлення з організаційно-штатною структурою пожежно-рятувального підрозділу. Інструктаж з охорони праці та пожежної безпеки. Ознайомлення з робочим місцем	2
2	Самостійне виконання робіт (посадових обов'язків) машиніста автопідіймача (автодрабини) пожежного пересувного у складі чергового караулу пожежно-рятувального підрозділу (під наглядом наставника)	16
	<i>Усього годин:</i>	<i>18</i>
	<i>Разом:</i>	<i>166</i>

I. Виробниче навчання

Тема 1. Інструктаж з питань охорони праці. Ознайомлення із робочим місцем машиніста автопідіймача та автодрабини пожежного пересувного

Інструктаж щодо змісту занять, організації робочого місця та охорони праці.

Ознайомлення з обов'язками машиніста автопідіймача (автодрабини) пожежного пересувного. Причини травматизму. Види травматизму, заходи його попередження. Ознайомлення з приміщеннями пожежно-рятувального підрозділу, розташуванням пожежно-рятувальних автомобілів у гаражі, робочим місцем машиніста автопідіймача (автодрабини) пожежного пересувного.

Тема 2. Охорона праці

Інструктаж щодо змісту занять, організації робочого місця та охорони праці.

Вправи.

Надання домедичної допомоги при травмах

Методика класифікації поранень.

Надання невідкладної допомоги в залежності від виду ранового агента. Надання домедичної допомоги із застосуванням підручних та медико-санітарних засобів при пораненнях.

Надання домедичної допомоги підручними та медико-санітарними засобами при переломах, забоях, вивихах.

Оцінка функцій організму та надання домедичної допомоги потерпілим із синдромом тривалого стиснення.

Реанімація при порушеннях дихання та кровообігу

Підтримка життєво важливих функцій організму при порушенні дихання: штучна вентиляція легень без спеціального устаткування, штучна вентиляція легень за допомогою допоміжних засобів без інгаляції киснем, штучна вентиляція за допомогою допоміжних засобів з інгаляцією киснем.

Підтримка життєво важливих функцій організму при порушенні кровообігу: зупинка зовнішньої кровотечі; шоківна позиція; визначення пульсу; непрямий масаж серця.

Серцево-легенева реанімація (СЛР): виконання СЛР, оцінка ефективності СЛР.

Надання домедичної допомоги потерпілим з психогенними реакціями.

Домедична допомога під час кровотеч

Зупинка кровотечі тисненням на окремі точки, за допомогою тиснутої пов'язки, джгута (закрутки).

Накладання м'яких пов'язок: на голову; на верхні та нижні кінцівки, на нижню частину живота та верхню третину стегна, на грудну клітку.

Тема 3. Організація діяльності органів і підрозділів Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту

Інструктаж щодо змісту занять, організації робочого місця та охорони праці.

Вправи

Відпрацювання порядку зміни караулів в пожежно-рятувальному

підрозділі.

Зміна караулів пожежно-рятувальних підрозділів: час і терміни проведення зміни, обов'язки машиніста автопідіймача (автодрабини) пожежного пересувного під час здачі та прийому чергування. Подача й виконання команд, дії у випадку затримки зміни, дії особового складу караулів за командою «Відбій».

Тема 4. Спеціальна підготовка машиніста автопідіймача (автодрабини) пожежного пересувного

Інструктаж щодо змісту занять, організації робочого місця та охорони праці.

Вправи

Відпрацювання дій машиніста при запуску основного та аварійного гідронасосів

Відпрацювання дій машиніста в кабіні автомобіля та на платформі під час експлуатації додаткової трансмісії із запуску основного гідронасоса і створення робочого тиску в основній гідросистемі. Робота з аварійним приводом під час виникнення можливих несправностей.

Відпрацювання дій машиніста при встановленні автопідіймача та автодрабини на опори

Відпрацювання дій машиніста під час вибору майданчика для встановлення автопідіймача (автодрабини) біля об'єкта.

Відпрацювання дій машиніста під час встановлення автопідіймача (автодрабини) на опори.

Відпрацювання дій машиніста під час експлуатації та обслуговування вузлів опорного та поворотного пристроїв автопідіймача (автодрабини).

Відпрацювання дій машиніста по обслуговуванню вузлів та агрегатів комплексу колін

Відпрацювання дій машиніста під час демонтрування гідроциліндрів. Відпрацювання послідовності дій з проведення розбирання та збирання гідроциліндра піднімання комплексу колін.

Оволодіння навичками з порядку проведення регулювання канатів комплексу колін автодрабини.

Оволодіння навичками з порядку експлуатації комплексу колін, канатів, регулювальних пристроїв.

Відпрацювання дій машиніста при роботі з комплектом колін

Відпрацювання дій машиніста за пультом керування під час піднімання та опускання комплексу колін автопідіймача (автодрабини).

Відпрацювання дій машиніста за пультом під час висування та зсування комплексу колін автодрабини.

Відпрацювання дій машиніста під час рятування людей з використанням автопідіймача та автодрабини

Відпрацювання дій машиніста щодо порядку підйому та спуску особового складу по комплекту колін автодрабини.

Відпрацювання дій машиніста щодо порядку проведення рятувальних робіт з використанням комплекту колін автопідіймача.

Відпрацювання дій машиніста при роботі автопідіймача та автодрабини з використанням лафетного ствола та піногенераторів

Відпрацювання порядку встановлення на комплект колін лафетного ствола та гребінки для генераторів піни. Порядок прокладання по комплекту колін розтяжних мотузок.

Відпрацювання взаємодії автопідіймача та автодрабини з пожежною автоцистерною

Відпрацювання взаємодії машиніста автопідіймача та автодрабини з оперативною обслугою пожежної автоцистерни.

Відпрацювання порядку проведення опресовки водопінних комунікацій на автопідіймачі.

Відпрацювання проведення перевірки роботи механізмів та вузлів автопідіймача та автодрабини

Відпрацювання виконання дій машиніста з перевірки механізму керування двигуном, механізму блокування ресор, роботи автодрабини на майданчику з нахилом, працездатності комплекту колін.

Відпрацювання проведення перевірки роботи пристроїв автоматики блокування та сигналізації

Відпрацювання дій машиніста під час перевірки працездатності запобіжників від зустрічі з перешкодою (лобового удару), пристроїв автоматики блокування, часу виконання маневрів комплектом колін.

Відпрацювання дій машиніста під час проведення технічного обслуговування

Відпрацювання дій машиніста під час проведення контрольних робіт з технічного обслуговування автопідіймача (автодрабини). Підготовка автопідіймача (автодрабини) до експлуатації, перевірка справності механізмів та вузлів.

II. Виробнича практика

Тема 1. Ознайомлення з організаційно-штатною структурою пожежно-рятувального підрозділу. Інструктаж з охорони праці та пожежної безпеки. Ознайомлення з робочим місцем

Інструктаж щодо змісту занять, організації робочого місця та охорони праці.

Ознайомлення з підрозділом, його структурою та організацією діяльності.
Ознайомлення з обладнанням і пристроями, інвентарем та інструментами.
Ознайомлення з робочими місцями.

Ознайомлення із завданнями, основними функціями та порядком залучення до виконання дій за призначенням спеціалізованих підрозділів та служб цивільного захисту.

Ознайомлення з організацією охорони праці в пожежно-рятувальному підрозділі.

Тема 2. Самостійне виконання робіт (посадових обов'язків) машиніста автопідіймача (автодрабини) пожежного пересувного у складі чергового караулу пожежно-рятувального підрозділу (під наглядом наставника)

Самостійне виконання робіт машиніста у складі пожежно-рятувального відділення (під наглядом наставника) відповідно до вимог кваліфікаційної характеристики із використанням сучасних технологій, інструменту, пристроїв, обладнання (без залучення до гасіння пожеж та ліквідування надзвичайних ситуацій та їх наслідків).

Раціональна організація робочого місця, дотримання норм і правил охорони праці, виробничої санітарії та протипожежного захисту.

Примітка. Детальна програма виробничої практики розробляється кожним навчальним закладом окремо із врахуванням сучасних технологій, новітніх устаткувань та матеріалів, умов гасіння пожеж і проведення аварійно-рятувальних робіт за погодженням із замовниками кадрів і затверджується в установленому порядку.

КВАЛІФІКАЦІЙНА ПРОБНА РОБОТА

Приклади робіт

1. Встановлення автопідіймача (автодрабини) пожежного пересувного на опори.
2. Проведення технічного обслуговування вузлів опорного та поворотного пристроїв автопідіймача (автодрабини) пожежного пересувного.
3. Приведення в дію основного та аварійного гідронасосів автопідіймача (автодрабини) пожежного пересувного.
4. Дії машиніста з аварійним приводом автопідіймача (автодрабини) пожежного пересувного під час виникнення можливих несправностей.
5. Проведення регулювання канатів (регулювальних пристроїв) автодрабин пожежних пересувних.
6. Керування комплектом колін автопідіймача (автодрабини) пожежного пересувного під час встановлення до верхніх поверхів будівель.
7. Дії машиніста щодо організації безпечного підйому і спуску особового складу по комплекту колін автодрабини пожежної пересувної.
8. Дії машиніста під час проведення рятувальних робіт з верхніх поверхів будинків з використанням комплекту колін автопідіймача пожежного пересувного.
9. Дії машиніста під час роботи автопідіймача та автодрабини з використанням лафетного ствола. Взаємодія машиніста автопідіймача та автодрабини з оперативною обслугою пожежної автоцистерни.
10. Дії машиніста під час роботи автопідіймача та автодрабини з використанням піногенераторів. Взаємодія машиніста автопідіймача та автодрабини з оперативною обслугою пожежної автоцистерни.
11. Проведення опресовки водопінних комунікацій на автопідіймачі.
12. Перевірка працездатності механізму керування двигуном, механізму блокування ресор, комплекту колін.
13. Перевірка працездатності запобіжників від зустрічі з перешкодою (лобового удару), пристроїв автоматики блокувань, часу виконання маневрів комплектом колін.
14. Проведення щоденного технічного обслуговування автопідіймача (автодрабини) пожежного пересувного.
15. Проведення технічного обслуговування № 1 автопідіймача (автодрабини) пожежного пересувного.
16. Підготовка автопідіймача (автодрабини) до експлуатації, перевірка справності механізмів та вузлів.

КРИТЕРІЇ **кваліфікаційної атестації випускників**

Професія: 8333 Машиніст автопідіймача (автодрабини) пожежного пересувного

Кваліфікація: машиніст автопідіймача (автодрабини) пожежного пересувного

ЗНАЄ, РОЗУМІЄ:

1) законодавчі та нормативно-правові акти, що регламентують організацію несення караульної служби в пожежно-рятувальних підрозділах;

2) призначення, будову та тактико-технічні характеристики сучасних пожежних автопідіймачів та автодрабин;

3) принцип роботи основних конструктивних елементів та систем пожежних автопідіймачів та автодрабин, правила догляду за ними;

4) правила експлуатації пожежних автопідіймачів та автодрабин;

5) порядок дій машиніста автопідіймача (автодрабини) пожежного пересувного під час рятування людей з верхніх поверхів будівель та споруд;

6) порядок роботи з підймальним агрегатом під час виникнення несправностей та дії щодо їх усунення;

7) порядок використання автопідіймача (автодрабини) пожежного пересувного під час гасіння пожеж за допомогою лафетного ствола та піногенераторів;

8) порядок та терміни проведення технічного обслуговування пожежних автопідіймачів та автодрабин і випробування їх спеціальних агрегатів;

9) порядок дій машиніста автопідіймача (автодрабини) пожежного пересувного під час виконання пожежно-рятувальних, аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт;

10) організацію й тактику дій з використанням пожежного автопідіймача (автодрабини);

11) вимоги правил безпеки праці до службових приміщень пожежно-рятувального підрозділу та пожежного устаткування, пожежних рятувальних пристроїв, переносного пожежного інструменту, спеціального одягу та спорядження;

12) основи електробезпеки, гігієни праці та виробничої санітарії;

13) правила охорони праці під час виконання дій за призначенням;

14) правила роботи з пожежним та спеціальним устаткуванням, яким оснащено пожежний автопідіймач та автодрабина;

15) порядок надання домедичної допомоги потерпілим при нещасних випадках;

16) порядок ведення обліково-звітної документації пожежного автопідіймача (автодрабини).

УМІЄ:

- 1) підтримувати та забезпечувати належний технічний стан пожежного автопідіймача (автодрабини);
- 2) проводити контроль за технічним станом вузлів та агрегатів пожежного автопідіймача (автодрабини);
- 3) проводити технічне обслуговування і ремонт відповідно до термінів експлуатації та передбаченого обсягу робіт пожежного автопідіймача (автодрабини);
- 4) перевіряти технічний стан систем і агрегатів пожежного автопідіймача (автодрабини) під час заступання на чергування;
- 5) виявляти несправності у роботі підйимального агрегату та, за можливості, усувати їх;
- 6) вибрати майданчик та встановлювати пожежний автопідіймач (автодрабину) на місці події із дотриманням вимог правил безпеки праці;
- 7) проводити управління спецагрегатами автопідіймача (автодрабини) пожежного пересувного під час виконання пожежно-рятувальних, аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт;
- 8) керувати пожежним автопідіймачем (автодрабиною) під час рятування людей з верхніх поверхів будівель та споруд;
- 9) здійснювати керування комплектом колін під час подачі на висоту вогнегасних речовин для гасіння пожеж;
- 10) виконувати роботи по підняттю та переміщенню вантажів з допомогою комплекту колін пожежного автопідіймача (автодрабин);
- 11) експлуатувати пожежний автопідіймач (автодрабину) з врахуванням погодних умов;
- 12) оформлювати обліково-звітної документації на пожежний автопідіймач (автодрабину) під час її експлуатації;
- 13) дотримуватись вимог безпеки праці при виконанні рухів та маневруванні комплектом колін під час проведення аварійно-рятувальних робіт;
- 14) надавати домедичну допомогу потерпілим при порушеннях або зупинці дихання, серцево-судинних порушеннях, зупинці серця, значній кровотечі, термічних ураженнях, гострих отруєннях.

ПЕРЕЛІК ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ НАВЧАННЯ

№ з/п	Найменування	Кількість на групу з <u>15</u> осіб		При- мітка
		Для індивідуального користування	Для групового користування	
1	2	3	4	5
	Пожежна, спеціальна та аварійно-рятувальна техніка			
1	Пожежна автоцистерна		1	
2	Пожежна автодрабина		1	
3	Пожежний автопідіймач		1	
	Устаткування, прилади, інструменти та матеріали			
4	Секундомір		3	
5	Компресометр		2	
6	Ареометр зі скляною трубкою		2	
7	Захисні окуляри	1		
8	Набір гайкових ключів		2	
9	Набір накидних ключів		2	
10	Лінійка масштабна довжиною 500 мм		2	
11	Штангельциркуль		2	
12	Щуп для трансмісійного мастила		2	
13	Рукоятка динамометрична для торцевих ключів		1	
14	Манометр перевірки тиску повітря в шинах		2	
15	Компресор пересувний		1	
16	Візок для перевезення обладнання і спецагрегатів		2	
17	Солідолонагнітач		2	
18	Пристрій для зарядки акумуляторних батарей		2	
19	Викрутки для зливо-наливних гайок корпусів редукторів		3	
20	Відро металеве ємністю 10 л		2	
	Оснащення та спорядження			
	<i>Індивідуального захисту</i>			
21	Комплект спеціального одягу	1		
	<i>Медичне</i>			
22	Ноші санітарні		1	
23	Лямки до нош санітарних		2	
24	Набір ротоглоточних повітроводів		3	
25	Дошка транспортувальна довга		1	
26	Дошка транспортувальна коротка		1	
27	Набір шин: дротяна драбинна 75см, 120 см, фанерна, Дитерихса та транспортна		3	
28	Шийний комір-корсет		1	

№ з/п	Найменування	Кількість на групу з <u>15</u> осіб		Примітка
		Для індивідуального користування	Для групового користування	
1	2	3	4	5
29	Підставка для голови		1	
30	Ножиці		5	
31	Комплект перев'язувального матеріалу		3	
32	Сумка медична санітарна		1	
33	Джгут кровоспинний гумовий стрічковий		3	
34	Медична аптечка		1	
35	Індивідуальна аптечка водія		1	
36	Аптечка проти хлору та аміаку		1	
37	Пов'язка медична мала		5	
38	Пов'язка медична велика		5	
39	Індивідуальний перев'язочний пакет /ПП/ з гумовою оболонкою		5	
40	Пакет перев'язочний медичний		5	
	Натурна дільниця			
41	пост технічного обслуговування пожежних автомобілів		1	
42	майданчик для відпрацювання тактичних прийомів застосування автопідіймача та автодрабини в імітаційних умовах ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій		1	
	Моделі, макети, муляжі:			
43	Реанімаційний тренажер зі світловим контролем		1	
44	Комплект моделей, які імітують рани і травми		1	
45	Муляжі для виконання вправ з рятування постраждалих у надзвичайних ситуаціях (манекени)		2	
	Плакати, схеми			за необхідністю
	Стенди, макети			за необхідністю

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. ДСТУ 2272: 2006 Пожежна безпека. Терміни та визначення основних понять.
2. ДСТУ 2273: 2006 Протипожежна техніка. Терміни та визначення основних понять.
3. Кодекс цивільного захисту України: за станом на 2 жовтня 2012р./ Верховна Рада України. – Офіц. Вид. – К.: Центр учбової літератури, 2012. – 120 с. – (Бібліотека офіційних видань).
4. Наказ ДСНС України від 26.06.2013 № 432 «Про затвердження Настанови з експлуатації транспортних засобів в органах та підрозділах ДСНС України».
5. Наказ ДСНС України від 22.04.2013 № 184 «Про затвердження Настанови про аварійно-рятувальні машини та плавзасоби спеціального призначення ДСНС України».
6. Наказ ДСНС України від 29.05.2013 № 358 «Про затвердження Норм табельної належності, витрат і термінів експлуатації пожежно-рятувального, технологічного і гаражного обладнання, інструменту, індивідуального озброєння та спорядження, ремонтно-експлуатаційних матеріалів підрозділів ДСНС України».
7. Наказ МНС України від 07.05.2007 № 312 «Про затвердження Правил безпеки праці в органах і підрозділах МНС України». (Частина перша для підрозділів державної пожежної охорони).
8. Наказ МНС України від 13.03.2012 № 575 «Про затвердження Статуту дій у надзвичайних ситуаціях органів управління та підрозділів Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту».
9. Наказ МВС України від 07.10.2014 № 1032 «Про затвердження Порядку організації внутрішньої, гарнізонної та караульної служби в органах і підрозділах Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту ДСНС України».
10. Бегун В.В., Науменко І.М. Безпека життєдіяльності. Київ, 2003 – 208с.
11. Винокуров Л.Е., Васильчик М.В., Гаман М.В. Основи охорони праці - К.: Факт, 2005.
12. Гостюшин А.В. Енциклопедія екстремальних ситуацій. – М.: Зеркало, 1994.
13. Довідник з надання медичної допомоги потерпілим при дорожньо-транспортних пригодах. - Київ, 2004.

14. Євсюков О.П., Куфлієвський А.С., Лебедєв С.М., Миронець С.М., Назаров О.О., Перелигіна Л.А., Садковий В.П., Склень О.І., Христинко В.Є., Шевченко І.О. Екстремальна психологія. Підручник /За заг. ред. проф. О.В. Тимченка – К.: ТОВ «Август Трейд», 2007. – 502с.
15. Жидецький В.Ц. Основи охорони праці - Львів: Афіша, 2004.
16. Інструкція по експлуатації автодрабин АД-30(131) Л21 та АД-30(131) ПМ506.
17. Інструкція по експлуатації автоколінчатого підіймача АКП-30 (53213) ПМ 509.
18. Ларін О.М., Мисюра М.І., Кривошей Б.І., Воробйов О.В. Пожежна та аварійно-рятувальна техніка. Частина 1. Конструкції базових шасі та матеріалів, які використовуються при виготовленні пожежної та аварійно-рятувальної техніки. Навчальний посібник. – Х.: УЦЗУ, 2007.- 937 с.
19. Мартюк В.В. та ін. Пожежні автодрабини – Київ: Альтернатива, 1998.
20. Польшаков В.І., Сахно Є.Ю. Економіка, організація та управління технічним обслуговуванням і ремонтом машин. Навчальний посібник. – Київ: «Центр навчальної літератури», 2004.
21. Хільчевський В.В., Кондратюк С.Є., Степаненко В.О., Лапачко К.Г. Матеріалознавство і технологія конструкційних матеріалів – К.: Либідь, 2002.
22. Цапка В.Г. Безпека життєдіяльності. Навч. Посібник, - К.: 2004. -395с.

ЗМІСТ

Титульний аркуш	_____
Авторський колектив	_____
Загальні положення щодо реалізації Державного стандарту професійно-технічної освіти	_____
Освітньо-кваліфікаційна характеристика випускника професійно-технічного навчального закладу	_____
Типовий навчальний план для підготовки кваліфікованих робітників за професією 8333 Машиніст автопідіймача (автодрабини) пожежного пересувного	_____
Перелік необхідних кабінетів, лабораторій, майстерень для підготовки кваліфікованих робітників за професією 8333 Машиніст автопідіймача (автодрабини) пожежного пересувного	_____
Типова навчальна програма з предмета «Основи галузевої економіки і підприємництва»	_____
Типова навчальна програма з предмета «Основи правових знань»	_____
Типова навчальна програма з предмета «Охорона праці»	_____
Типова навчальна програма з предмета «Організація діяльності органів і підрозділів Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту»	_____
Типова навчальна програма з предмета «Спеціальна підготовка машиніста автопідіймача (автодрабини) пожежного пересувного»	_____
Типова навчальна програма з предмета «Психологічна підготовка»	_____
Типова навчальна програма з виробничого навчання	_____
Виробниче навчання	_____
Виробнича практика	_____
Кваліфікаційна пробна робота	_____
Критерії кваліфікаційної атестації випускників за професією 8333 Машиніст автопідіймача (автодрабини) пожежного пересувного	_____
Перелік основних засобів навчання	_____
Список літератури	_____

Авторський колектив

- Сичевський Микола Ігорович – заступник начальника кафедри експлуатації транспортних засобів та пожежно-рятувальної техніки Львівського державного університету безпеки життєдіяльності, керівник авторського колективу;
- Врублевський Анатолій Васильович – начальник управління реагування на надзвичайні ситуації Головного управління ДСНС України у Київській області;
- Гуменюк Микола Миколайович – начальник навчально-методичного відділу Вищого професійного училища Львівського державного університету безпеки життєдіяльності (м. Вінниця);
- Завада Михайло Володимирович – начальник навчального пункту Аварійно-рятувального загону спеціального призначення Головного управління ДСНС України у Харківській області;
- Калиновський Андрій Якович – начальник кафедри інженерної та аварійно-рятувальної техніки факультету оперативно-рятувальних сил Національного університету цивільного захисту України;
- Малежик Олексій Вікторович – головний фахівець відділу організації реагування та готовності підрозділів управління реагування на надзвичайні ситуації Головного управління ДСНС України у Харківській області;
- Миронець Олександр Іванович – начальник навчального пункту Аварійно-рятувального загону спеціального призначення Головного управління ДСНС України у Київській області;
- Пертахія Максим Заурович – начальник навчального центру Головного управління ДСНС України у м. Києві;
- Півовар Андрій Петрович – начальник сектору організації служби на особливо важливих об'єктах управління реагування на надзвичайні ситуації Головного управління ДСНС України у м. Києві;
- Радзіонов Сергій Михайлович – старший викладач циклу пожежної техніки та аварійно-рятувального обладнання – майстер виробничого навчання Вищого професійного училища Львівського державного університету безпеки життєдіяльності (м. Вінниця);
- Якіменко Михайло Леонідович – науковий співробітник відділу вогнезахисту та пожежогасіння науково-випробувального центру Українського науково-дослідного інституту цивільного захисту.

Наукові консультанти

- Паржницький Віктор Валентинович – начальник відділу професійної освіти і тренінгів Інституту модернізації змісту освіти Міністерства освіти і науки України;
- Гащук Петро Миколайович – д.т.н., професор, завідувач кафедри експлуатації транспортних засобів та пожежно-рятувальної техніки Львівського державного університету безпеки життєдіяльності.

Рецензенти

- Ущапівський Ігор Любомирович – к.т.н., начальник управління реагування на надзвичайні ситуації Головного управління ДСНС України у Львівській області;
- Виноградов Станіслав Андрійович – к.т.н., доцент, доцент кафедри інженерної та аварійно-рятувальної техніки Національного університету цивільного захисту України.

Літературний редактор

Вітюк Віктор Павлович – методист навчально-методичного відділу Вищого професійного училища Львівського державного університету безпеки життєдіяльності (м. Вінниця).

Технічний редактор

Рак Олександр Павлович – начальник сектору інформаційних технологій та технічних послуг Вищого професійного училища Львівського державного університету безпеки життєдіяльності (м. Вінниця).

Керівники проекту

Кучинський Микола Сигізмундович – директор департаменту професійно-технічної освіти Міністерства освіти і науки України;

Багмут Ольга Миколаївна – завідувач сектору прогнозування потреб у професійних навичках відділу професійної освіти і тренінгів Інституту модернізації змісту освіти Міністерства освіти і науки України;

Пархоменко Руслан Володимирович – к.т.н., доцент, заступник начальника навчально-наукового інституту пожежної та техногенної безпеки Львівського державного університету безпеки життєдіяльності;

Гринько Віталій Юрійович – начальник відділу організації служби та підготовки підрозділів Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту управління організації пожежно-рятувальних робіт, служби та підготовки підрозділів Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту Департаменту реагування на надзвичайні ситуації апарату Державної служби України з надзвичайних ситуацій.

Зауваження та пропозиції щодо змісту державного стандарту з професії Машиніст насосних установок пожежно-рятувального транспортного засобу надсилати за адресою:

03035, м. Київ, вул. В. Липківського, 36.

Інститут модернізації змісту освіти Міністерства освіти і науки України.

Телефон: (044) 248-24-31.